

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkoilulain päivittämiseksi

KH 24.03.2026 § 62
312/12.04.00/2025

Ympäristöministeriö pyytää Enonkosken kunnan lausuntoa aiheesta: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkoilulain päivittämiseksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ulkoilulaki, jolloin nykyinen vuodelta 1973 oleva ulkoilulaki kumottaisiin.

Voimassa olevaan ulkoilulakiin verrattuna uuden ehdotetun ulkoilulain rakenne ja suurin osa pykälistä säilyisivät sisällöllisesti ennallaan, mutta niihin tehtäisiin käytännössä huomattujen muutostarpeiden ja perustuslain edellyttämiä tarkistuksia. Uudessa ulkoilulaissa säädettäisiin sen soveltamisalasta ja tavoitteesta. Lakia sovellettaisiin jatkossakin ulkoilureittitoimituksessa perustettaviin ulkoilureitteihin, valtion retkeilyalueisiin ja leirintäalueisiin. Lain tavoitteena olisi edistää kuntalaisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia luonnon virkistyskäyttöön. Lisäksi tavoitteena olisi vetovoimaisten ja riittävien valtion retkeilyalueiden, ulkoilureittien ja leirintäalueiden edistäminen ja toteuttaminen sekä leirintäalueista yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvien haittojen vähentäminen.

Ulkoilureitin perustamismenettelyä kevennettäisiin nykyisestä luopumalla erillisestä ulkoilureittisuunnitelman vahvistamismenettelystä. Maanomistajien asemaa parannettaisiin muuttamalla korvausten määräytyminen perustumaan yksityistielain sijaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettuun lakiin.

Valtion retkeilyalueiden perustamismenettelyä nykyaikaistettaisiin ja niillä sovellettavia rajoituksia tarkennettaisiin vastaamaan käytännön tarpeita. Lakiin lisättäisiin säännös päätösten maksullisuudesta.

Ulkoilulaki (606/1973) on ollut voimassa vuodesta 1973 asti. Sitä on uudistettu leirintäaluesäännösten osalta vuonna 1995 voimaan tulleella muutoksella (1343/1994). Muu ulkoilulain sääntely on suurelta osin alkuperäisessä muodossaan. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kohdat 7.5 ja 11 edellyttävät ulkoilulain päivittämistä.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on päivittää ulkoilulaki vastaamaan perustuslain sekä nykypäivän säädöskielen vaatimuksia. Omaisuudensuojaa parannettaisiin säätämällä ulkoilureiteistä maksettavien korvausten määrittäminen perustumaan lunastuslakiin.

Lausunto tulee antaa lausuntopalvelu.fi 31.3.2026 mennessä.

Ajantasainen ulkoilulaki löytyy <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1973/606>

Oheismateriaalina Luonnos hallituksen esitykseksi

Lapsivaikutusten arviointi: Ei vaikutusta.

Valmistelija

Rehtori-sivistystoimenjohtaja Kimmo Jaatila

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkoilulain päivittämiseksi:

Uuden lain tarkoituksena on lisätä kuntalaisten yhdenvertaista mahdollisuutta luonnon virkistyskäyttöön. Tarkoituksena on vetovoimaisten ja riittävien valtion retkeilyalueiden, ulkoilureittien ja leirintäalueiden edistäminen ja toteuttaminen sekä leirintäalueista yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvien haittojen vähentäminen. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on, että valtion retkeilyalueet kootaan selkeäksi kokonaisuudeksi Metsähallituksen Luontopalveluiden alle, jolloin niitä voidaan kehittää kansallispuistojen kaltaisena brändinä. Edelleen tavoitteena on uudistaa ulkoilulaki huomioiden omaisuuden suoja sekä tunnistetaan muun muassa metsästyksen, erätoiminnan sekä lemmikkieläinten merkitys liikunnan lisäämisessä. Enonkosken kunta toteaa, että lain uudistamisen tavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia.

Ulkoilureitin perustamismenettelyä kevennettäisiin uudessa lainsäädännössä nykyisestä luopumalla erillisestä Lupa- ja valvontaviraston ulkoilureittisuunnitelman vahvistamismenettelystä. Tämä on tarkoituksenmukainen uudistus, jolla puretaan raskasta normistoa. Samaa normienpurkamista palvelee valtion retkeilyalueiden järjestyssääntöjen jättäminen lain ulkopuolelle.

Lailla on tarkoitus vahvistaa maanomistajien omaisuudensuojaa tuomalla mukaan neuvotteluelvoite ja siirtämällä korvaukset yksityisautotielain sijaan lunastuslain (603/1977) piiriin ja korottamalla maanomistajalle maksettavia korvauksia. Neuvotteluelvoitteen tuominen lakiin on tarkoituksenmukainen perustuslain omaisuudensuojan mukaisesti, mutta korvausten määräytymisellä on taloudellinen vaikutus julkiselle sektorille. Toisaalta maanomistajien omaisuudensuojaa tämä palvelee eikä ulkoilureittejä perusteta kovin usein, joten tätäkin voidaan pitää tarkoituksenmukaisena.

Enonkosken kunta vastustaa vaihtoehtona lainvalmistelussa esillä ollutta lain soveltamisalan laajentamista esimerkiksi muiden kuin ulkoilureittitoimituksessa perustettavien ulkoilureittien sääntelyyn. Muiden kuin ulkoilulaissa säänneltyjen ulkoilureittien perustaminen tulee jatkossakin olla mahdollista kevyellä sääntelyllä. Ei ole tarkoituksenmukaista tuoda uusia normeja, kun tavoitteena hallituskauden aikana on purkaa kuntien normeja. Lisäksi päällekkäisyys mm. liikuntalain kanssa ei olisi mitenkään tarkoituksenmukainen ratkaisu. Siksi ulkoilulain soveltamisala tulee pitää ehdotetussa muodossa.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.